

Egerben augusztusban

A Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtárban Engel Tibor igazgató fogadott az egri belváros egyik legszebb épületében, a volt Nagypréposti palotában.

– *Beszélgessünk egy kicsit a könyvtár épületéről.*

– A központi könyvtár itt van a palotában. Itt működik a felnőtt részleg, a feldolgozó osztály, a kötészet és a titkárság. A főépületen kívül még négy helyen működnek részlegeink a városban, különböző épületekben. A szomszédos bérlembényben van a módszertani osztály, a gazdasági osztály, valamint a zenemű- és hangtár. A zenei részlegben a kolléganők nagyon célszerűen szerzeményeznek. A gazdag állománynak köszönhetően nagy forgalmat bonyolítanak. Az Ifjúsági Házban van az idegen nyelvi részlegünk. Itt már 52 nyelven találhatunk dokumentumot. Szemben, a megyeházán a közigazgatási szakkönyvtárunk működik. Elsősorban közgazdasági, közigazgatási és jogi irodalmat gyűjtenek itt a munkatársak. Különösen gazdag a közlöny és a folyóirat állományuk. A Forrás Szabadidő Központban nyert elhelyezést a gyermekkönyvtárunk. Átmenetileg most egy volt iskolában végzik a szolgáltatást – a Forrás Szabadidő Központ átépítése miatt. Van a város szélén egy 240 négyzetméteres raktárunk, ahonnan hétfőn, szerdán és pénteken hozzuk be a kért irodalmat. Fentiekén kívül van még három fiókkönyvtárunk a város különböző részein. Összességében 1688 négyzetméter az alapterületünk. Ez az IFLA-irányelvek minimumának a felét sem éri el.

– *Hogyan viselik a megosztottságot?*

– A széttagoltság megnehezíti a napi munkát, és természetesen nem is gazdaságos. Az 1952-ben 7758 kötetes induló állománnyal alakult könyvtárunk ma már több mint 270 000 dokumentumból álló gyűjteménnyel várja az érdeklődőket. A műemléképület szépsége, hangulata sajnos, nem feledteti azt a tényt, hogy dokumentumállományunkat, szolgáltatásainkat nem tudja befogadni.

Már a '70-es években születtek tervek a könyvtár bővítésére, amikor Nyíregyházán, Miskolcon, Békéscsabán és másutt is sorra a könyvtárpaloták épültek. A tervzet a mellettünk lévő telek beépítésével bővítette volna ki a könyvtárat. Akkor nem valósult meg.

2003-ban a fenntartók pályázatot írtak ki a könyvtár bővítésének tervére. 18 pályázat közül választhatott a zsűri. A nyertes terv érdekes elképzelést vetett papírra. A főépület aulájából vezetne lépcső a föld alá az átjáróhoz. Az átjáró fölött egy vízmedence lenne, amelynek üveg az alja. Sajátos átvilágítást credményezne ez. Így nem lenne közvetlen kapcsolata az új épületnek sem a barokk palotával, sem a szomszédos „szocreál” lakóépülettel. 3400 négyzetméterre bővülnénk így.

E terv alapján az előző évben címzett támogatásra nyújtottunk be pályázatot. Nem mi kaptuk meg a lehetőséget. Bízunk abban, hogy az idén sikerül.

Az új könyvtár hangsúlyosan szerepel Eger város pályázatában is, amelyet az Európa Kulturális Fővárosa címért nyújtott be. Reményeim szerint tehát a régi álmom – a könyvtár bővítése – megvalósul, és az új könyvtár a város büszkesége lesz. Szándékunk egy olyan új könyvtárárpület létrehozása, amely az új a régit kiegészítve egy funkcionálisan hibátlanul működő, a műemléki környezete felé tisztelgő, kortalan épületegyüttest alkot majd. A tervben az új és a régi – a felszín felett – elválik egymástól. A barokk palota – amelyben nagyon szeretünk dolgozni – így megőrizheti önállóságát, az új épületben is meghatározó hangulati elemmé válik. A meglévő rész térszerkezetét megőrizve befogadja majd az irodai és közösségi funkciókat, az újba pedig a nagyterű, speciális, korszerű igényeknek megfelelő szolgáltatások kerülnének.

Azt reméltem korábban, hogy aktív igazgatóként élem meg az új könyvtár megnyitóját. Ma már tudom, hogy legfeljebb az alapkövetélenél lehetek igazgatóként jelen.

– *A szűkösség ellenére a könyvtárban komoly és a szakmában is nagyra értékelt munka folyik.*

– Vezetőként mindig kiemelten támogattam és támogatom a munkatársak részvételét konferenciákon, továbbképzéseken, országos könyvtári rendezvényeken. A nemzetközi trendek szerint a képzésre az összköltségvetés fél százalékát kellene fordítani a könyvtáraknak. Mi ezt túlhaladjuk. Úgy gondolom, hogy a máshonnan hozott tudás sokszorososan megtérül, hasznosul a minőségi munkában. Nemrégiben 22 kolléga szerzett ECDL Start, illetve annál magasabb számítógépes képzettséget. Felsőoktatásban kilenc kolléga szerzett diplomát. Belső továbbképzéseink rendszeresek, a friss információkra irányulnak, kapcsolódnak szolgáltatásaink folyamatos javításához. Nem tartom véletlennek, hogy kollégáim több országos szakmai konferencián is megmutathatták felkészültségüket, elméleti és gyakorlati tapasztalataikat a kistéleplések könyvtári ellátásáról, a könyvtári menedzsmentről, elektronikus könyvtárról, rendezvényeinkről. Írásaik megjelennek az országos szakajtóban – két kolléga cikke fog a közeljövőben a 3K-ban megjelenni (*lásd e számunkban Tózsér Istvánné és Sohajdné Bajnok Katalin cikkeit* – a szerk.). Három munkatárs vesz részt a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma megbízásából országos munkabizottságok tevékenységében. Öt dolgozó szerepel az országos szakértői névjegyzékben, munkájukról elismeréssel nyilatkozott a minisztérium. Három kolléga oktatóként és tankönyvíróként a felsőfokú könyvtárosképzésben is részt vállal az Eszterházy Károly Főiskola Médiainformatikai Intézetében. Nagy sikerű lakossági internet-tanfolyamainkkal élen járunk a használóképzésben. Az elmúlt négy évben hat országos szakmai kitüntetést kaptunk. Több kolléga rendszeresen részt vesz a Minőségmenedzsment Műhely munkájában.

Megtettük a minőségfejlesztési folyamat első lépéseit: a SWOT-analízis, stratégiai terv, küldetésnyilatkozat elkészítésében az elsők között voltunk. A stratégiai terv elkészítésének során számíthattunk minden kolléga véleményére, ötleteire, igazi csapatmunka volt. Tavaly részt vettünk a teljesítménymérési és használói

elégedettség mérési munkában – a megyei könyvtárak közül az elsők között. A mérési eredményeket más könyvtárakkal összehasonlítottuk.

Jelenleg több munkacsoportban, előre meghatározott ütem szerint végezzük a külső és belső kommunikáció elemzését, partnereink azonosítását, a munkafolyamatok elemzését, a szervezeti kultúra vizsgálatát. Folytathatnám a sort...

Tudjuk, hogy munka nélkül nincs siker, az eredményeink nem véletlenek tehát. A fiatal sakkozóknak is ezt szoktam mondani: a tehetség nem clég, dolgozni kell!

– *Az állományapasztás minden könyvtárban külön kezelendő, úgymond kényes kérdés. Itt hogyan birkóznak meg ezzel a feladattal?*

– Nagyon nehezen! Pár évvel ezelőtt egy nagyobb raktári költöztetésnél én magam is segítettem a munkában, és ott szembesültem igazán azzal, hogy milyen könyveink vannak. Akkoriban megegyeztünk, hogy mintegy 20 ezer kötettől meg kell válnunk! No és mi lett ebből a húszból? Hát igen: 3000 kötet. A tréfát félre téve, a tervszerű állományalakítást nagyon fontos kérdésnek tartom. Rendszeresen végezzük az állomány folyamatos átvizsgálását, tervszerű – az IFLA irányelveinek figyelembevételével történő – apasztását. Igaz, hogy a SWOT-analízisünkben pár évvel ezelőt még a gyengeségeknél szerepelt ez a kérdés, de úgy érzem, mára javult a helyzet. Zsúfolt elhelyezésünk is kényszerít erre.

Az apasztás mellett azonban rendkívül lényeges a körültekintő frissítés, a változó igényekhez igazodó rugalmas szerzeményezés, az állomány használói elvárásoknak megfelelő elrendezése a szabadpolcos övezetben. A költségvetésben mindig megfelelő összeget biztosítunk a beszerzésre. A nemzetközi standart szerint az összköltségvetés 8–12 százalékát kell a beszerzésre fordítani – mi ezt teljesítjük. Egyébként a 2003-as 18 milliós beszerzési keretünket csak Kecskemét múltja felül a megyei könyvtárak közül.

– *Milyen területet emelne ki a tevékenységükből?*

– Két dolgot. Talán a legfontosabb, hogy *Marketing stratégia kidolgozásának folyamata Eger Megyei Jogú Város nyilvános könyvtáraiban* című innovációs projekt pályázatunk megvalósításához ez év szeptemberében kezdünk hozzá. Ezt megelőzte a Könyvtári Intézet irányításával 2003 őszén három megyeszékhelyen (Egerben, Debrecenben és Szolnokon) történt kérdőíves vizsgálat. Ennek során a város marketing környezetét tárták föl, abból a célból, hogy az adott településen milyen megítélése, kisugárzása van a különböző könyvtáraknak. Ehhez jelentős adatokkal hozzájárulnak a könyvtárunkban végzett teljesítménymérés, használói elégedettségvizsgálat eredményei is. Megnyugtató számomra, hogy ebben a marketing vizsgálatban könyvtárunk ismertsége, népszerűsége kiemelkedő volt. Ez nem véletlen, hiszen a megyei könyvtár és a települési könyvtárak rendezvényeiről, eredményeiről folyamatos tájékoztatást nyújtunk a sajtó munkatársainak. Igen sok híryanagy, fotó jelent meg a Heves Megyei Hírlap hasábjain, a helyi rádiókban és a városi televízió képernyőjén. Különböző szerepvállalásaim miatt én magam is többször szerepelek a sajtóban. Bár nem feltétlenül mindig könyvtári vonatkozásban – a Megyei Sportszövetségek Egyesületének elnökeként, vagy a Heves Megyei Sakkszövetség főtítkáráként is – de a szakmát érintő műsorokban is rendszeresen nyilatkozom. Jó kapcsolatot alakítottunk ki az Egercity honlap szerkesz-

tőivel, több ötlet megvalósításán dolgozunk közösen. 2005-től programjaink listája és rendszeres könyvajánló jelenik meg a portálon. Nem beszélve saját honlapunkról, amelynek legnagyobb erénye, hogy mindig naprakész, hiteles információkat közöl. Tartalmában rendkívül gazdag és áttekinthető. Elektronikus könyvtárunk és honlapunk látogatóinak száma az elmúlt évben meghaladta a félmilliót. 2004-ben elkészült egységes arculattal könyvtárunk többelemű, átfogó tájékoztatást nyújtó promóciós anyaga, amelyet egy hangalámondásos film is kiegészít, ez bemutatja könyvtárunk minden szolgáltató helyét.

Másik nagyon fontos dolog: rendezvényeink sokszínűsége. Kiemelném A Nagy Könyv programhoz kapcsolódó rendezvények sorát: „Olvasólámpa mellett” pályázatunkat, családi rejtvényfüzetünket Magyarország kedvenc száz könyve alapján fiatalok és idősebbek számára. Könyves rejtvényeink jelennek meg a Heves Megyei Hírlap hasábjain is. Felolvasó estjeinket a Gárdonyi Géza Színház művészeinek tolmácsolásában siker koronázta. Nagy sikerű volt az Egri csillagok napja a könyvtárban, s készülünk az „Eger ünnepe” – A Nagy Könyv Sátor a civil szervezetek ünnepén című programra.

– *Hogy állnak a számítógépesítés terén?*

– 1987-től dolgozom a megyei könyvtárban. Amikor idekerültem mindössze két Commodore számítógépünk volt. Ma 87 jó teljesítményű konfigurációt tartunk nyilván. A főépületben és a szomszédos bérlemben Novell-hálózatban működnek a gépek.

Minden részlegünkben és a fiókkönyvtárainkban is tudunk biztosítani a használók számára ingyenes internetelérést, 2005-től elérhető elektronikus katalógusunk is. Olvasóink interneten elérik és szívesen használják elektronikus katalógusunkat, könnyen eligazodnak a kereső felületeken. Adatbázisunkat a Szirén, majd Szikla névre keresztelt integrált könyvtári rendszerrel építjük. Most már mintegy 700 ezer rekord van az adatbázisunkban. Az adatbázis építése alkalmat adott arra is, hogy az állományt ellenőrizzük. Az adatbázisunkba az 1996 utáni gyarapodást az MNB-ből honosítottuk, az 1996 előtt beszerzett dokumentumokat egyszerűsített leírással vittük be. Az egyszerűsített leírásokat folyamatosan és szükség szerűen egészítjük ki. A nyár végére három könyvtáros a zenei dokumentumokat is feldolgozza – így teljes és interneten elérhető lesz az adatbázisunk.. Ma már a Szikla 21 könyvtári rendszeren keresztül állandó on-line kapcsolatot tudunk létesíteni a város különböző pontjain található egységeink között.

– *Mire a legbüszkébb?*

– Talán a munkatársi hangulatra. Tízéves igazgatói tevékenységem során nagyon jó légkör alakult ki. Abban, hogy ilyen jó munkatársi kapcsolat van a kollégák között, sokat köszönhetek az osztályvezetőknek, akiknek a tevékenységét szakmai tudás, kreativitás és lelkesedés jellemzi, de mindenekelőtt helyettesemnek, akinek nemcsak szakmai tudását, hanem emberi kvalitását is elismerik.

Szeretnek itt dolgozni az emberek. A munkatársak átlagban középkorúak, tapasztaltak, fogékonyak az újra, vannak motivációik és tudnak lelkesedni.

Örülök, hogy ez így van. Büszke vagyok arra, hogy nagyon jó a csapatom. Nem érzek féltékenységet, irigységet, nem tudok intrikákról. Igyekszem is megtenni a kollégákért mindent, amit csak lehet. A jó menedzselést fontosnak tartom.

Vajda Kornél túl szépnek tartotta eredményeinket, amikor nálunk jártak a Könyvtári Intézet munkatársai szakmai tapasztalatcsere-látogatáson, és megkérdezte: „Hol van itt a csalás?”. Mondtam, hogy nézzen körül és látni fogja, hogy nincs csalás. Lelkes, jól képzett munkatársak vesznek körül.

– *Hogyan érvényesíti vezetői elképzeléseit?*

– Vezetőként szeretem a gazdasági, szakmai kérdéseket, problémákat és persze a sikereket is a havonként, rendszeresen összehívott vezetői értekezleteken megbeszélni. Ezeken a tanácskozásokon az osztályvezetők és a szakszervezeti titkár vesz részt, valamint a rendszergazda. E mellett „szakmai kollégiumot” is létrehoztam, amely nem vezető beosztású, felsőfokú végzettségű kollégákból áll, akiknek egy-egy fontos szakmai kérdésben számítok a véleményére. Nekik kifejezetten tanácsadó szerepük van. A legtágabb csoportot a „szakmai fórum” jelenti, ahol valamennyi könyvtáros szakalkalmazott kolléga részt vesz. Szeretem, ha a kollégák érzik a bizalmat, ezért bátran bízom meg őket felelősségteljes feladatokkal. Tudatosan törekedtem például arra, hogy minél több kollégát bevonjak a pályázatírás munkájába. Ennek eredményeként tizenkét kolléga készített már sikeres pályázatot.

– *Személyes kérdésekre térnék át. Hamarosan nyugdíjba vonul. Hogyan gondol a jövőre?*

– 2006. augusztus 1-jéig szól a kinevezésem. Nem félek attól, hogy nem lesz mit tennem. Attól félek inkább, hogy nyugdíjasként is időzavarban leszek. Azt gondolom, hogy a sakk újra nagyobb teret nyer majd az életemben. Az utóbbi időben nem volt időm erre. Pedig „a sakk olyan királynő, aki csak annak mutatja meg a bájait, aki rendszeresen és behatóan foglalkozik vele.” Egykor a matematika tanszék vezetőjétől hallottam ezt a mondást, aki a matematikára értette ezt, de én átültem a sakkra.

Több időm jut majd a családomra is. Feleségem, lányaim, unokáim örülnének, ha többet lennék velük. Édesanyám és anyósom is 92 éves. Az ő gondozásuk is időt igényel.

– *És ha visszaemlékszik a pálya elejére... hogyan is került a könyvtár közelébe?*

– Matematika–fizika tanárként lettem 1975-ben a Füzesabonyi Járási Könyvtár igazgatója. Aztán az ELTE-n könyvtárosi végzettséget is szereztem. 1987-ben lettem igazgatóhelyettes a megyei könyvtárban, 1996-tól pedig igazgató. Tehát eredeti végzettségem szerint tanár vagyok. Nemrégiben volt egy vita arról, miért is lehet jogászt vagy közgazdászt egy könyvtár vezetői posztjára kinevezni. Ekkor feltettem a kérdést, hogy a 19 megyei könyvtár igazgató közül hányan vannak olyanok, akiknek az alapképzettége nem könyvtáros. Nem egy ilyen kollégánk van. Úgy gondolom, hogy ők a személyiségük miatt lettek vezetők, és ha ez a lehetőség nem adatott volna, ma szegényebb lenne a könyvtáros szakma. Véleményem szerint az, hogy valaki hogyan tud integrálódni egy adott környezetbe, fontosabb szempont lehet a végzettségénél. Amikor egy négy személyes könyvtárban kezdtem el dolgozni igazgatóként, könyvtáros végzettségemet pótlandó éjszakákon át bújtam a szakirodalmat. Ezzel együtt korábbi vezetői tapasztalatom talán még fontosabb volt, mint a szakmai tudás.

– *Hogyan látja az évek alatt a könyvtáros szakma változásait?*

– Véleményem szerint a könyvtáros szakma igyekszik lépést tartani a társadalmi fejlődéssel, átalakulással. Mi, könyvtárosok mindig is a könyvtárat tartottuk a legdemokratikusabb intézménynek. Erre egy kollégámtól hallott jó példa az is, hogy a Kádár-rendszerben a „Kiváló könyvtár” cím elnyerésénél az egyik pályázó azért esett ki a végső döntésnél, mert nem volt meg a Biblia a könyvtárban.

Döntő fontosságú volt a könyvtáros szakma, a könyvtárügy egésze szempontjából az 1997. évi CXL. törvény. Gyakran szoktam idézni egy fontos mondatát: „Az információs társadalom és demokratikus jogállam alapfeltétele a könyvtári rendszer...”

A törvény már címében is kifejezi, hogy nem a könyvtárakról szól, hanem a könyvtári ellátásról, arról, hogy kapja meg mindenki a szükséges információt – lehetőleg – ott, ahol él.

A törvény megjelenése után a hároméves Telematikai Fejlesztési Terv alapján a megyei könyvtárak jelentős technikai támogatást kaptak. Nagy előrelépést jelentett ez a számítógépesítés terén.

A magyar könyvtárügy stratégiai terve, az ott kijelölt prioritások jó irányt mutattak az egyes könyvtáraknak is. Különösen előrelátónak tartom a magyar könyvtárügy marketing stratégiáját, hiszen hosszú távon, sőt már ma sem egyedülálló a könyvtár az információs piacon. De fontosnak érzem az etikai kódex megalkotását is. Merthogy nemcsak a tárgyi, a dologi fejlesztések a fontosak, hanem az emberi tényezők is.

– *Ha már a napjaink problémakörénél tartunk: egyik fő kérdés mostanában az EU-csatlakozással kapcsolatos régiók és kistérségek helyzete. Hogy alakul ez a kérdés Heves megyében?*

– Megyénkben 119 települési önkormányzat működik. 106 önkormányzat működtet önálló könyvtárat – két helyen társulásban – száz települési könyvtár szerepel a nyilvános könyvtárak jegyzékén, három településen nincs könyvtári ellátás, nyolc községben pedig szünetel a könyvtár működése. A rendszerváltás előtt a járási központok látták el a módszertani gondozás feladatait, de szervezett, papíron rögzített együttműködési formák nem alakultak ki. A munkájuk módszertani tanácsadásból, a könyvtári állomány nyilvántartásainak ellenőrzéséből és az ebben a munkában való konkrét segítségnyújtásból állt. Pétervásárán a környező kistérségek letéti ellátását és nyilvántartásainak vezetését is végezték egészen a rendszerváltásig, az önkormányzatok önállóvá válásáig. Ez a módszertani gondozó tevékenység a mai napig tetten érhető a meglévő raktári katalógusokban, a rendszeresen vezetett és pontos leltárkönyvekben.

A rendszerváltás után ez az együttműködés teljesen megszűnt, a megyei könyvtár az egész megyére kellett hogy vállalja a módszertani feladatok ellátását. Kezdetben ezt a munkát három fő végezte, 1998-tól két kolléga végzi.

Az elmúlt évek során tudatosan változtattunk a módszertani munka tartalmán és formáján. Előtérbe helyeztük azt a szétszágázó szakmai tevékenységet, amely ösztönözést ad a korszerű szakmai ismeretek befogadására, elsajátítására. Ennek szellemében szerkesztjük a Kapcsolat című megyei módszertani lapot, és szervezzük évente több alkalommal nagy érdeklődéssel kísért továbbképzéseinket. Megyénkben a kistérségi támogatási rendszer előnyeit nem igazán tudtuk érvé-

nyesíteni, hiszen könyvtáraink 85 százaléka nyilvános, így hiányoznak a pályázati feltételek. Heves megye nem tartozik az aprófalvas megyék közé, így bibliobuszos ellátásban – egyelőre – nem gondolkodunk.

A 2004–2005. év során a regionális és kistéleplélesi könyvtári ellátás megoldásainak kidolgozása, országos munkabizottság javaslatai alapján olyan kísérleti projektet¹ dolgoztunk ki, és valósítottunk meg, amely felhasználó központú, korszerű, minőségi szolgáltatási rendszert kínál a kistélepléseken élő lakosság számára a megyei könyvtári hálózaton keresztül. A jövőkép és a küldetésnyilatkozat alapján határoztuk meg a szolgáltatás stratégiai céljait és a munkatervét. Célunk volt, hogy más megyei könyvtárak tapasztalataira építve olyan szolgáltatási rendszert kínáljunk, amely a cserélődő letéti állomány és információszolgáltatás mellett egyéb korszerű kiegészítő könyvtári szolgáltatásokat is elérhetővé tesz. A Könyvtár-ellátási Szolgáltató Rendszert 15 települési könyvtár és egy fiókkönyvtárunk részvételével 2004 októberében indítottuk el, 2005 második felében újabb települések és fiókkönyvtárak kapcsolódtak a programhoz – úgy gondolom, ez mintaértékű lehet. Az első könyvesomagokat a szerződés megkötését követően a községek polgármestereinek – igazgatóként – személyesen adtam át, alkalmat teremtve a szakmai megbeszélésre, kapcsolatteremtésre is. Pályázati forrásból nagyszerű kézműves foglalkozássorozatot is rendeztünk a könyvtári hálózat gyermekolvasóinak „Népi mesterségek” címmel. A József Attila emlékévként alkalmából rendezett vándorkiállításunkat a megye tucatszámú településének könyvtárában tekinthetik meg az érdeklődők. Számítógépes szakembereink rendszeres továbbképzéseken beszélnek az informatika könyvtári vonatkozásairól, közös beszerzéssel sikerült kedvező árú szoftvereket vásárolni, sőt helyszíni gépkarbantartást is biztosítunk a hálózat tagjainak.

– *A beszélgetés vége felé essék szó az anyagi kérdésekről is. Úgy tudom, hogy Ön az optimistább igazgatók közül való.*

– Azt gondolom, tényleg így van. A megyei könyvtárigazgatói értekezleteken is, azt hiszem, én panaszkodom legkevésbé, és talán én vagyok legkevésbé elégedetlen a fenntartóinkkal (Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata és Heves Megye Önkormányzata), miközben azért köztudott, hogy milyen szétdaraboltan és zsúfolt körülmények között dolgozunk. A szétszórtság és a szűkös körülmények ellenére is igyekszünk minőségi szolgáltatásokat nyújtani partnereinknek.

Alapvetően optimista alkat vagyok. Azt gondolom, a jó dolgok mellett jól kell tudni érvelni. Az adott lehetőségeket kell jól kihasználni. Ilyen lehetőség volt például most egy jutalmazási keret, amit próbáltunk a legoptimálisabban felhasználni. „Kafetériás” módszerrel, lehetőleg adómentes juttatásokat igyekeztünk a munkatársaknak biztosítani. Üdülési csekket adtunk, otthoni internet-előfizetést biztosítottunk, étkezési hozzájárulást emeltünk – kinek-kinek a kívánsága szerint a biztosított kereten belül. A pénzbeli jutalmazást mindössze ketten választották.

Ez a mai viszonyok között különleges lehetőség volt, de ez is igazolja azt, hogy a fenntartóinkkal tényleg jó a kapcsolatunk.

Természetesen voltak komoly vitáink is a fenntartóval (például a gázáremelés kompenzációjának kérdésében), de végül sikerült megoldást találjunk mindig.

¹ <http://www.brody.űf.hu/kszr/KSZR.doc>

tudtuk meddig ér a takarónk. Nagyon fontosnak tartom a kölcsönös megértést, az ésszerű kompromisszumot.

A beszélgetés után az épület(ek)ben Varga Zita könyvtáros kalauzolt végig. A látogatásra készülődve arra gondoltam, milyen nehéz dolgom is lesz, hiszen Egerről a bor, a vár, a csillagok, a belváros kis utcácskái és még temérdek jellegzetesség esziünkbe juthat, viszont mindezekről közhelyeket írni nem volna méltó.

Aztán Zita által hozzájutottam egy kis gyöngyszemhez. Beszélgetésünk során kiderült, hogy Gárdonyi Géza könyvtáráról írt szakdolgozatot, amely könyv formájában is megjelent². Gárdonyi könyvtára a dualizmus kori értelmiségi és ezen belül az írói–házi magánkönyvtárak egyik nagyon szép példája, amely egy tudatosan kiépített munkakönyvtár volt. Gárdonyi számára – az állomány nagyságából és összetételéből ítélve – ez többet jelentett, mint könyvgyűjtési kedvtelést. A majd' tízezer kötetes könyvtárban magyar nyelvű könyvek, folyóiratok mellett több nyelven találhatóak dokumentumok, hiszen Gárdonyi németül kitűnően beszélt, mivel apja német volt, az iskoláiban is folyt német nyelvű oktatás. A dolgozat a könyvtár állományának elrendezése, gyarapításának formái, tematikai vizsgálata mellett olvasmányosan ismerteti az író könyvekhez fűződő érzelmi, lelki viszonyát.

Gárdonyi szerint a lélek késő vénségéig fejlődik, és sok lépcsőfokon halad felfelé. Éppen az ember olvasmányai azok, amelyből ki-ki megítélheti saját fejlődésének adott állomását. Az író a meséktől a teológiai, filozófiai és lelki olvasmányokig nyolc fejlődési szakaszt állapít meg az életünk során. Igazi értékeknek csak azokat a műveket tartotta, amelyek minden műveltségű szintű emberben azonos szép rezgést keltenek, mint például a Biblia, a lírai versek és általában a mély érzéseket hordozó művek, mint Poe Hollója, Szabolcska Grand Cafeja, Szent Ferenc legendája, a Szózat, a Himnusz. Szerinte csak az az örök-szép, amit szívünkkel olvasunk. Az írónak pedig olyan történeteket szabad csak írni, amelyeknek érzi a hősét. Így fogalmaz: „Az olyan figurát, akit nem aranyoz be semmiféle szeretet, csak szemléljük. Mihelyt azonban van valakije, vagy ő valakije valakinek, nekünk is valakink.”

(Az interjú az Országos Könyvtári Kuratórium megbízásából 2005. augusztus 16-án készült.)

Pegán Anita

² Varga Zita: Gárdonyi Géza könyvtára, Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár, Eger, 2000.